

uzvediba.lv

ROBEŽAS DARBA VIDĒ

IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Līga Bērziņa

2024.gada 10.oktobris

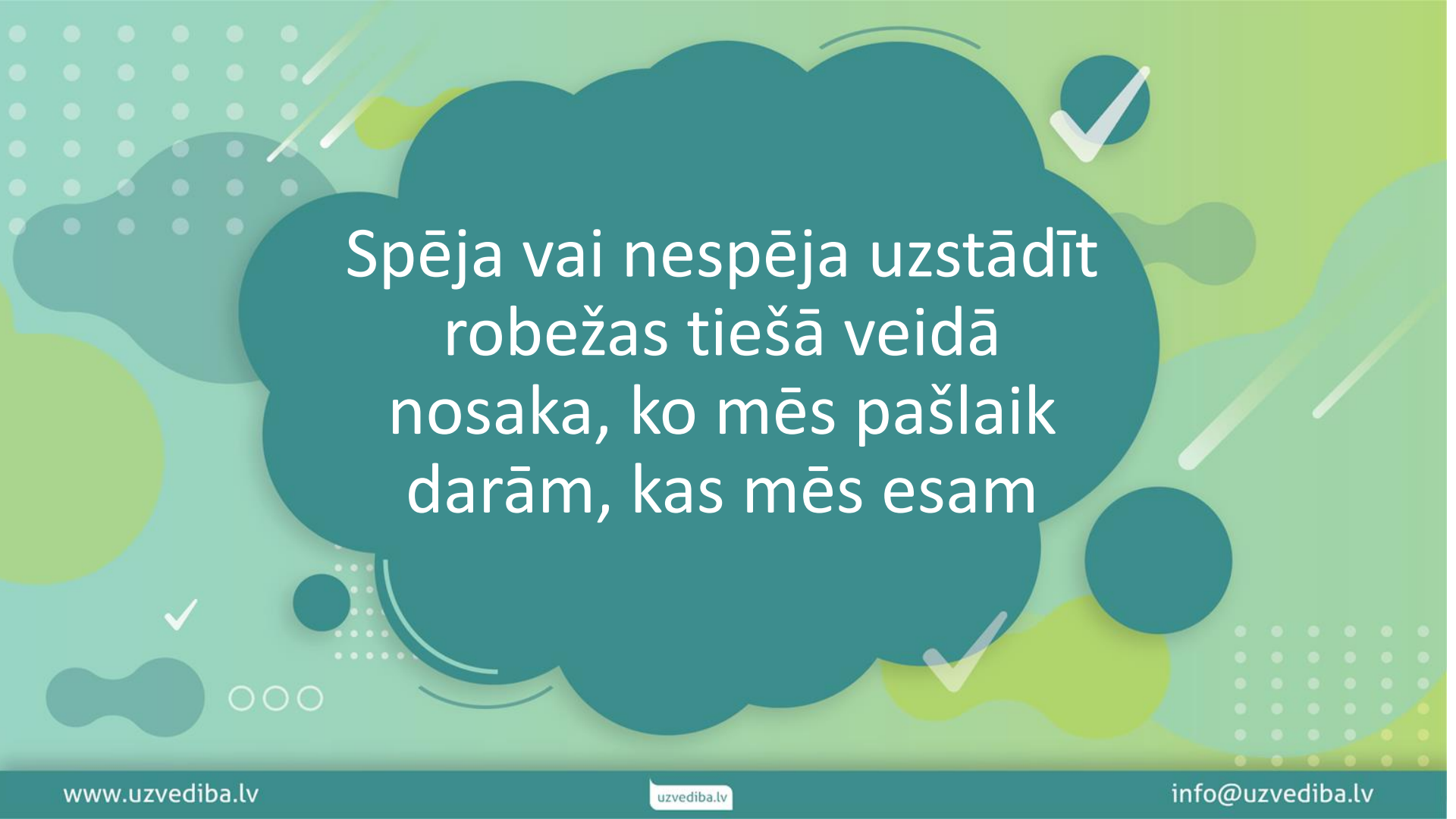
16:00-17:00

uzvediba.lv

Robežas = profesionāla vide

Spēja vai nespēja uzstādīt
robežas tiešā veidā
nosaka, ko mēs pašlaik
darām, kas mēs esam

Gandrīz jebko, kas mūsu dzīvē nestrādā, var uzlabot, nospraužot robežas – draudzība, attiecības, darbs, enerģija, nauda, veselība, prioritātes, dzīvesstils utt.

- Šīs robežas nav redzamas, bet ar savu rīcību mēs tās graužam vai stiprinām.
- Robežas ir mūsu kompass un orientieri

- Robežas palīdz labajām lietām ienākt mūsu dzīvē, bet negatīvajām – palikt ārpusē. Tas atšķir robežas no aizsardzības.
- Robežas aizsargā mūsu laiku un enerģiju, lai mums būtu iespēja savā iekšējā telpā aktivitātēm, cilvēkiem, sapņiem, kas ir patiešām mūsējie

Praktiskā aktivitāte

- Definējam robežas skolas vidē
- Kādas robežas Jums ir būtiskas?

Robežas

- Pedagogs – pedagogs
- Pedagogs - vadība
- Pedagogs – vecāks
- Pedagogs – audzēknis
- Pedagogs – pats

uzvediba.lv

Robežu veidi

Veiciet robežu auditu!

- Pienākumu;
- Laika;
- Ķermeņa, izskata;
- Izvēles;
- Pieklājības;
- Kārtības;
- Personisko lietu
- Attiecību;
- Komunikācijas;
- Emociju;
- Reliģijas;
- Atpūtas un privātās telpas
- Materiāltehniskās bāzes
- Inventāra
- Dzimuma robeža
- Dažādības
- Drošības
- Subordinācijas ^{utt}

Mēs robežas sargājam ar Nē

- Robežu ignorēšana arī ir robežu pārkāpšana
- Ja mūsu “Nē” nav sadzirdēts, tas jāpasaka skaidrāk
- Ja “Nē” ir sadzirdēts, bet tiek ignorēts, iespējams, jūs tiek izmantoti

uzvediba.lv

Līdzīgi kā ir cilvēki, kuriem ir grūtības
uzstādīt robežas, ir cilvēki, kuriem ir
grūtības tās respektēt

Mēs sazināmies arī neverbāli

- Mēs jebkurā vidē uztveram sociālos signālus un noraidām tos. Šie signāli veido sociālo spiedienu un grupas noteikumus, sapratni par tiem un formē uzvedību, vienlaikus veidojot indivīdu izpratni par organizācijas virzību
- Tas veido izpratni par to, kas notiek organizācijā un kas nenotiek.

Komunikācijas piramīda

**Communication Pyramid,
aka The Mehrabian Myth**

<https://ttunonverbalcoms.wordpress.com/communication-pyramid/>

Ir jāpievērš uzmanība, ja

Kolektīvā nav pieņemts runāt tieši un atklāti
Atsevišķs cilvēks vai cilvēku grupa nerunā tieši
un atklāti

Robežas visgrūtāk ir uzstādīt cilvēkiem, kuriem:

- Nezina sevi labi
- Nav pārliecināti par sevi
- Baidās, ka robežu uzstādīšana sabojās attiecības
- Netic, ka viņiem ir tiesības
- Netic, ka viņi spēj ietekmēt citus

“Es nezinu, kā nospraust robežas attiecībās ar citiem”

- Favorītisms;
- Patstāvīga interese par citu privāto dzīvi;
- Baumošana, tenkas;
- Spiegošana interneta vidē, citu izjautāšana;
- Detaļu izpaušana par savu un citu privāto dzīvi, veselību, attiecībām;
- Draudzēšanās grupiņu veidošana – draudzēšanās ar kādu, draudzēšanās pret kādu utt.

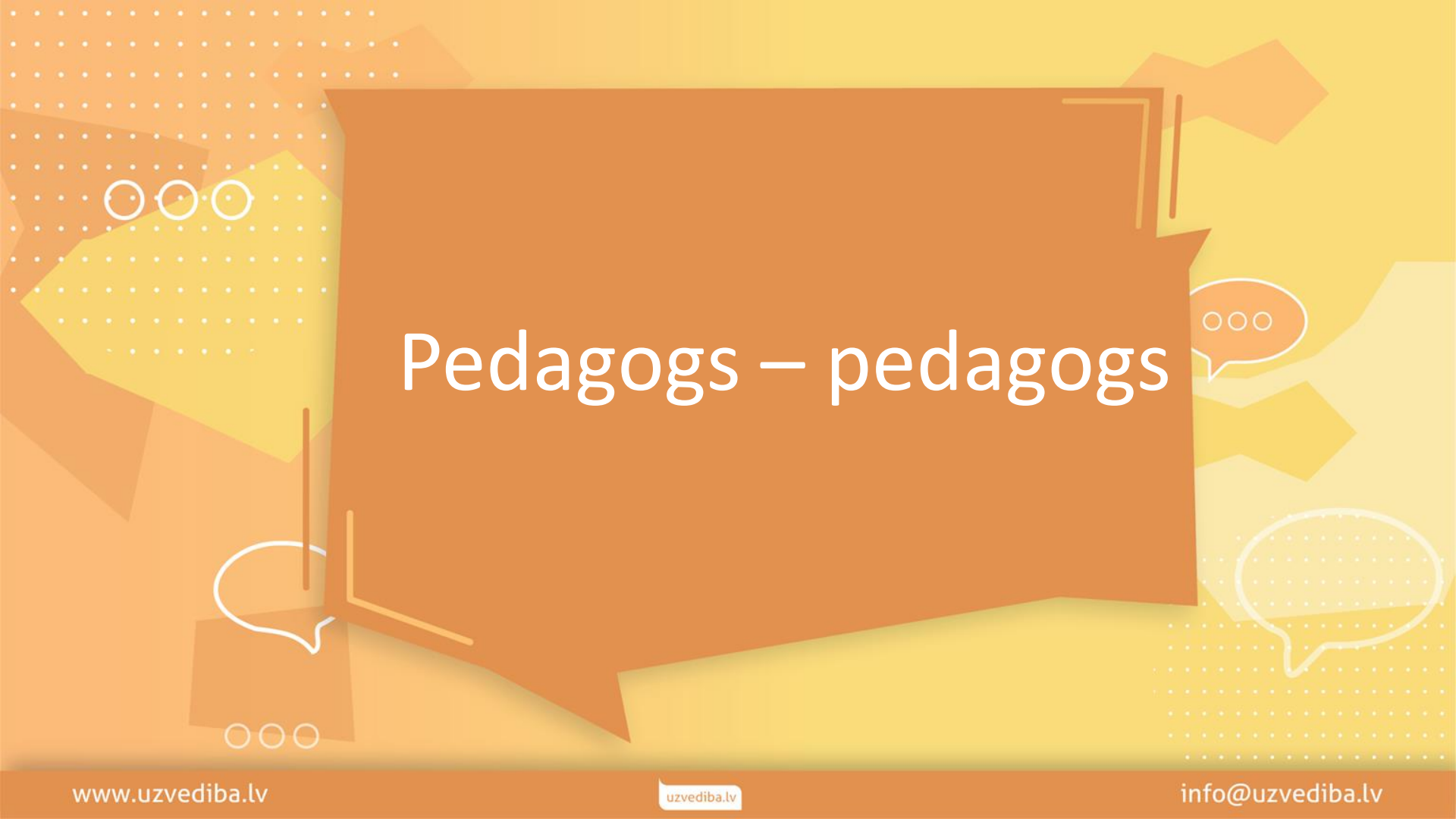
Pedagogs – vadība

Vadības robežas

- Interesešu konflikts
- Komunikācijas trūkums
- Profesionāla respekta trūkums
- Privātās dzīves robežu pārkāpšana
- Favorītisms
- Nepiemērotas privātās attiecības
- Profesionālo lomu pārkāpšana
- Privātās telpas pārkāpšana
- Baumošana un intrigas
- Nelūgts padoms vai kritika
- Pienākumi socializēties ārpus darba laika utt.

Pedagogs - audzēkņi

Pedagogs - vecāki

Pedagogs – pedagogs

uzvediba.lv

Laika robežas

- Laiks ir manipulācijas instruments – cik laika aiziet idejās, cik – citu aprunāšanai un emocionālajam atbalstam?

Laika robežas

- Pedagogiem var būt pārmērīgs darba apjoms vai arī tiek gaidīts, ka viņi strādās ārpus noteiktā darba laika.
- Laiks var tikt izmantots kā manipulācijas instruments, piemēram, pārtraucot citu darbu ar nenozīmīgiem uzdevumiem.

- Ja plāni viegli brūk, ja darbi paliek neizdarīti, ja jūties nedroši pie katrām pārmaiņām, visticamāk, laiku paņem citu cilvēku vajadzības.

uzvediba.lv

Informācijas robežas

Informācijas robežas

- Vai tu saņem visu informāciju un atbalstu, lai labi padarītu savu darbu?
- Vai visi saņem informāciju laikus?
- Kā tiek nodota informācija?

uzvediba.lv

Komunikācijas robežas

Tas, ka tev nerunā pretī, nenožīmē, ka esi uzvarējis
strīdā

Komunikācijas robežas

- Tiek izplatītas baumas, notiek intrigas
- Konflikti tiek risināti nevis tieši, bet aiz muguras
- Netiek ievērota profesionālā komunikācijas forma vai arī trūkst tiešas un atklātas sarunas.
- Veidojas mikrogrupas, un informācija tiek nodota tām, komandas ir ieinteresētas mikrogrupu sasniegumos, ne kopējā izaugsmē
- Aizvainojoša vai nicīga komunikācija

- Ja tu kaut ko vēlies, palūdz to tieši un skaidri
- Ja tas ir netipisks lūgums, kas pārsniedz attiecību robežas, atzīsti to
- Atceries un ņem vērā, ka personai ir tiesības atteikt tev

Uzdod tiešus jautājumus

*Vai tev
vajadzīga
palīdzība?*

*Es varu tev
kā palīdzēt?*

*Tas izklausījā spēc
sarkasma? Tā tas
bija domāts?*

*Kāds bija šī
teikuma mērķis?*

uzvediba.lv

Darba attiecību pārkāpšana Favorītisms

---

uzvediba.lv

Rūpīgi izvērtē, ko tu stāsti un kāpēc.
Uzmanies, atklājot informāciju par sevi
kādam, kurš ir negodīgs, paviršs, manipulatīvs,
neuzticams

Ja kāds ir pārkāpis robežas pagātnē, visticamāk, viņš to
izdarīs vēl

uzvediba.lv

Emociju robežas

- Dusmas pirms sarunas uzsākšanas, eksplozija arī varētu būt citu cilvēku kontroles veids

- Negatīvu emociju izplatīšana var būt gan lūgums pēc palīdzības, gan nespēja palūgt tieši un skaidri to, kas nepieciešams

Ir cilvēki, kuri uzbrūk aizsargājoties

- Reizēm ir nepieciešamas robežas, lai aizsargātos no citu cilvēku aizsardzības...
- Reizēm ar verbālām barjerām būs par maz, un mums būs nepieciešams uzstādīt fiziskas robežas. Arī distanci

- Atspoguļo emocijas, bet netaisnojies:
  - Es saprotu
  - Es varu iedomāties
  - Šī ir ļoti nomācoša situācija
  - Kā vēl es varu palīdzēt
  - Tas diemžēl nav manos spēkos utt.

- Lai vai kāda būtu cilvēka pagātne, tagadne vai nākotne, nekas nedod viņam tiesības pārkāpt citu cilvēku robežas emocionāli vai fiziski

uzvediba.lv

Personisko lietu robežas

- Darba vidē nereti tiek stāstīts par pazudušām dienasgrāmatām, personiskajām mantām, krūzēm, pat puķu podiem. Tie nav tikai priekšmeti, kas tiek atņemti – tās ir atmiņas par draudzību, prieku, pašatklāsmēm, sasniegumiem utt. Mēs pazaudējam ne tikai tos, mēs zaudējam arī savu iekšējo spēku

- Priekšmetu atņemšana dod īslaicīgu sajūtu, ka jūs tiekat kontrolēti vai sodīti
- Lai no kādiem priekšmetiem jums neliktu atteikties, tas nepalīdzēs salīgt ar varmāku, jo iekšējais neapmierinājums varmākam paliek tik un tā
- Tas nozīmē, ka vardarbība turpināsies...

uzvediba.lv

Kārtības robežas

- Lietu kārtošana, citu kolēģu lietu kārtošana var būt veids, kā izvairīties no lielu problēmu risināšanas

uzvediba.lv

Materiāltehnisko resursu robežas

Materiāltehnisko resursu robežas

- Kā tiek pārvaldīti un dalīti materiāltehniskie resursi skolā? Vai ir godīgi un pārredzami kritēriji tam, kā pedagogiem piešķir aprīkojumu, resursus un telpas?

uzvediba.lv

Gērbšanās, Veselības, Ķermeņa robežas

- Neļauj komentēt svaru, izskatu
- Piekļājīgi pasaki paldies par diētu ieteikumiem
- Ja nejūties ērti, ka kāds stāv par tuvu, pasaki to

uzvediba.lv

Pienākumu robežas Profesionālās attīstības robežas

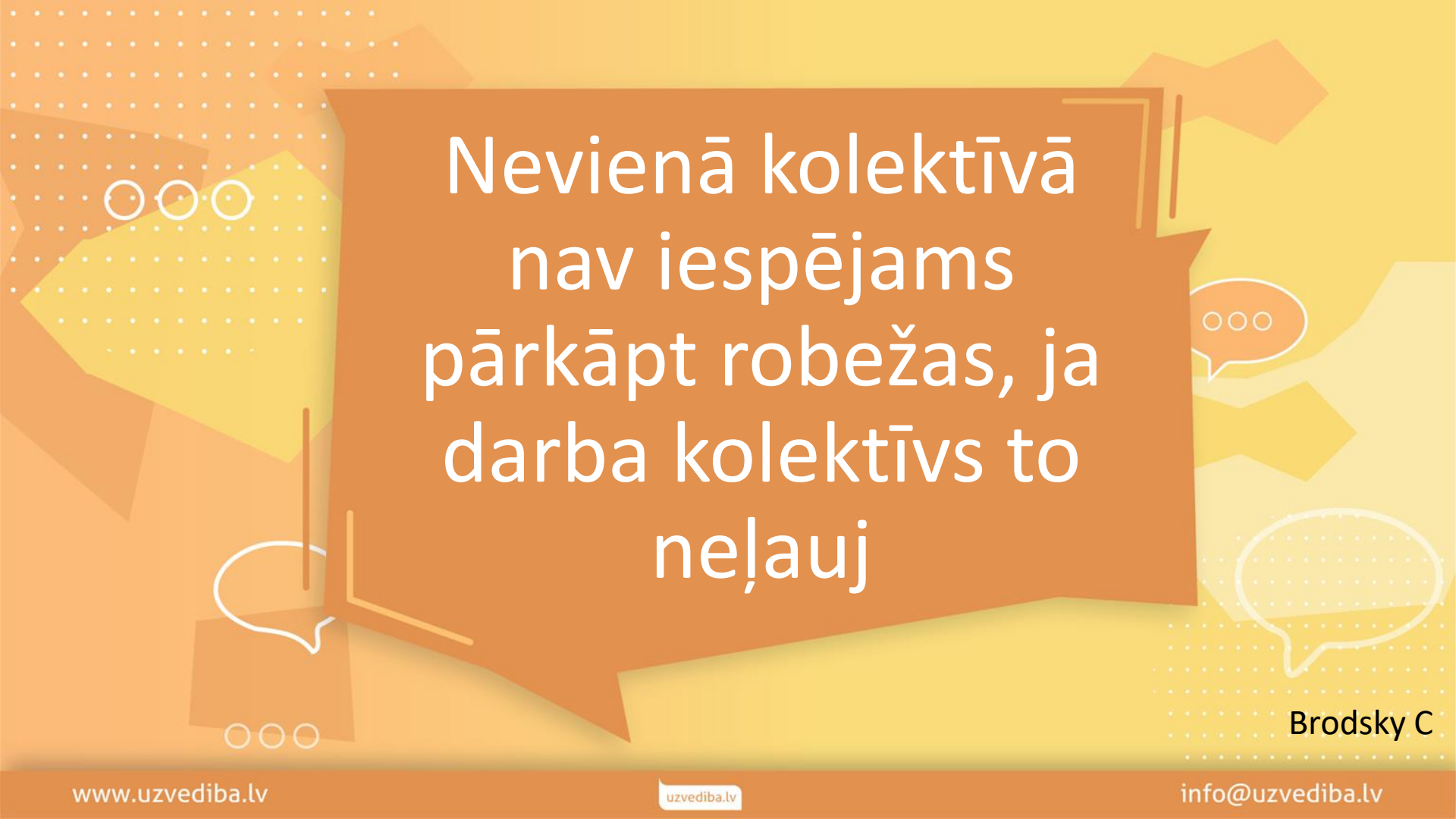

Profesionālā attīstība

Katram pedagogam ir vienlīdzīgas iespējas profesionāli augt un attīstīties, nenonākot situācijās, kur profesionālās izaugsmes iespējas tiek piešķirtas favorītisma dēļ vai arī apzināti kavētas.

Veiciet robežu auditu!

- Pienākumu;
- Laika;
- Ķermeņa, izskata;
- Izvēles;
- Pieklājības;
- Kārtības;
- Personisko lietu
- Attiecību;
- Komunikācijas;
- Emociju;
- Reliģijas;
- Atpūtas un privātās telpas
- Materiāltehniskās bāzes
- Inventāra
- Dzimuma robeža
- Dažādības
- Drošības
- Subordinācijas

Nevienā kolektīvā
nav iespējams
pārkāpt robežas, ja
darba kolektīvs to
neļauj

Brodsky C

uzvediba.lv

Paldies!

liga@uzvediba.lv

www.uzvediba.lv

Avoti

- S Einarsen, H Hoel, D Zapf, CL Cooper, eds. Bullying and emotional abuse in the workplace: International perspectives in research and practice. London: Taylor Francis; 2011
- Sara Branch, Jane Murray. Workplace bullying: Is lack of understanding the reason for inaction?. Organizational Dynamics; 2015
- Lutgen-Sandvik, Pamela. Adult Bullying—A Nasty Piece of Work: Translating a Decade of Research on Non-Sexual Harassment, Psychological Terror, Mobbing, and Emotional Abuse on the Job; 2013
- Keashly, L, Nowell, BL. Conflict, conflict resolution, and bullying. In: S Einarsen, H Hoel, D Zapf, C Cooper, eds. Bullying and harassment in the workplace: Developments in theory, research, and practice. 2nd edition. Boca Rotan, FL: CRC Press/ Taylor & Francis Group; 2011
- Blase, Joseph. Breaking the Silence: Overcoming the Problem of Principal Mistreatment of Teachers . SAGE Publications. 2003
- Cloud, Henry. Boundaries Updated and Expanded Edition, Zondervan. 2013, 2017
- BEATING THE WORKPLACE BULLY
- Curry, Lynne. Beating the Workplace Bully: A Tactical Guide to Taking Charge . AMACOM. 2016
- Dane Pūcīte Neformālas attiecības darbā – emocionāla motivācija vai risks biznesam?